

ikke stemme, naar den Sag, som er paa Dagsordenen, indeholder personlige Interesser for dem selv; og ingen kunde tænke sig at ville udelukke fra Kommunalbestyrelserne eller fra Rigsdagen nogen, som kan samle sine Medborgeres Tillid. Der er kun Spørgsmaal om, hvem det er rigtigt at indsætte i domstolsagtige Nævn.

Nu maa det jo erkendes, at dette Princip om ikke at tilvejebringe Intersekonflikter derigennem, at personlige Interesser kunde være repræsenterede i saadanne Domstole og Nævn, ikke er gennemført overmaade strengt i vor Lovgivning, hvor vi endogsaa ser, at der i egentlige Domstole kan sidde Dommere med Stillinger, som kan medføre Intersekonflikter. Ud fra disse Synspunkter vil jeg her gerne udtale, at jeg vel ikke kan tilraade at stemme for Flertallets Forslag Nr. 13 til § 14; men skulde der samle sig et Flertal i Folketinget om det, skal jeg ikke gøre noget Forsøg paa senere at søge det ændret, da jeg ikke kan tillægge Ændringen særlig stor Betydning, navnlig under Hensyn til, at vor Lovgivning ikke gennemfører Princippet med en saadan Strenghed, at man egentlig kan kræve det gennemført her.

Til § 16 har det ærede Medlem fra Stege (Jessen) som Ordfører for den lille Hær, han har samlet sig, foreslaaet at udstemme Kommuneafstemningerne. Nu skal jeg tillade mig at bringe i det ærede Medlems og andre ærede Medlemmers Erindring, at da vi i 1909—10 behandlede Spørgsmaalet om Kommuneafstemning her i Folketinget, vedtoges Bestemmelsen om Kommuneafstemning enstemmigt, ganske vist i en noget anden Form, end den foreslaas her, men selve Princippet, at overlade Afgørelsen til Kommunevalgerne, vedtoges ganske enstemmigt. (Afbrydelse af *Jessen*). Jo, enstemmigt, det ærede Medlem kan selv se efter i Forhandlingerne fra den Gang. Det vil deraf fremgaa, at der ikke den Gang var den Opfattelse, som det ærede Medlem søger at føre frem, og som for øvrigt forekommer mig højst mærkværdig i hans Mund, at der i Kommuneafstemning skulde være et reaktionært Princip. Jeg maa tværtimod mene, at det er et naturligt Korrektiv til det repræsentative System undertiden at kalde Valgerne til direkte Afstemning, et Korrektiv, som arbejder sig mere og mere frem i Verden, og som ogsaa vil komme til at arbejde sig mere og mere frem her i Landet, baade i vor Landsforfatning og i vor Kommuneforfatning. Naar det ærede

Medlem siger, at hvis man lader det Spørgsmaal, der her er Tale om, afgøre ved direkte Kommuneafstemning, kan man vente Kommuneafstemning om, hvorvidt Damerne skal have nedringede Kjoler, eller om man skal gaa i Kirke, eller hvad det nu var, det ærede Medlem fandt for godt at stille sammen som Emner for en Kommuneafstemning, er det ikke andet end, hvad man altid hører anført mod Forslag om en demokratisk Udvikling, at hvis man tager det Skridt, ja, saa vil det næste Skridt jo blive af den og den Art. Enhver enkelt Ting kan ved at overdrives selvfølgelig gøres komisk, men selve Princippet, at Valgerne kaldes til direkte Afstemning om vigtige Spørgsmaal, er efter min Opfattelse ikke blot et demokratisk Fremskridt, men ogsaa et nødvendigt Korrektiv til selve det repræsentative System. Ærede Medlemmer vil kende Kommuneafstemningernes Historie her i Landet, vil vide, hvorledes de er opstaaet ud fra Befolkningens Ønske om at komme til at udtale sin Mening overfor Kommunalbestyrelser, som man ikke mente hævdede Flertallets Opfattelse. Ærede Medlemmer vil vide, hvorledes en af mine Forgængere som Indenrigsminister, min nuværende Kollega Forsvarsministeren, søgte at bringe disse Kommuneafstemninger ind i et bestemt Spor, at der i det Forslag, som i sin Tid det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) som Indenrigsminister havde forelagt, fandtes Kommuneafstemninger, og at den nuværende Forsvarsminister, da han var Indenrigsminister, førte dette videre frem. Men i 1912 gennemførtes Kommuneafstemningen ikke, fordi den, trods Folketingets enstemmige Vedtagelse, var blevet udstemt i Landstinget. Derefter har vor Lovgivning ikke indeholdt Kommuneafstemningsbestemmelsen, og følgelig har Indenrigsministeriet heller ikke i hele den Tid, hvor jeg har forvaltet den nuværende Ædruelighedslovgivning, kunnet betragte Kommuneafstemning som noget for Indenrigsministeriet bindende eller som noget, Ministeriet kunde tilraade eller anordne. Der har været mangfoldige Lejligheder, hvor Sagen i Virkeligheden laa saaledes, at der paa Grund af forskellige Opfattelser i Amsraad og Kommunalbestyrelser var saadan Tvivl om, hvordan Kommunens egentlige Ønsker var, at det havde været særdeles ønskeligt for Indenrigsministeriet, om det havde kunnet sige til Kommunens Beboere: Stem om den Sag, og sig os eders Mening! Det har været udelukket, fordi jeg ikke har ment det beret-